

Commissie toezicht financiën politieke partijen

De minister van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties
Mevrouw mr. J.J.M. Uitermark
Postbus 20011
2500 EA 's-GRAVENHAGE

Kenmerk
2024/02

Datum 27 september 2024
Betreft Advies Ctfpp over verantwoordingsjaar 2023

Geachte mevrouw Uitermark,

De Commissie toezicht financiën politieke partijen (Ctfpp), hierna 'commissie', brengt hierbij op grond van artikel 35 van de Wet financiering politieke partijen (Wfpp) advies uit over de naleving van de Wfpp in het verantwoordingsjaar 2023.

Algemeen beeld verantwoordingsstukken

De commissie merkt op dat u in uw brief d.d. 16 augustus 2024 kenbaar heeft gemaakt dat uw ministerie minder gebreken en/of tekortkomingen heeft geconstateerd dan in voorgaande jaren. Dat acht de commissie op zich een positieve ontwikkeling.

De commissie is echter zelf niet in staat geweest om de kwaliteit van de verantwoording te beoordelen, omdat het van uw ministerie geen beoordelingsmatrix heeft ontvangen zoals dat in voorgaande jaren gebruikelijk was, met daarin een duidelijk overzicht op welke manier de politieke partijen aan de formele vereisten hebben voldaan.

Daarnaast heeft de commissie in aanvulling op de door u gedeelde verantwoordingsstukken een rapportage ontvangen van een adviseur die u de opdracht heeft gegeven om de verantwoordingsstukken inhoudelijk te analyseren, waaruit de nodige tekortkomingen naar voren kwamen. De commissie ziet het niet als haar taak om die rapportage en met name niet de detailbevindingen inzake deze inhoudelijke analyse integraal te beoordelen, maar acht het wel van belang dat u die rapportage en bevindingen betreft bij het reguliere proces van de controle van de verantwoordingsstukken waarvoor u de politieke partijen ook een herstelkans inzake eventuele gebreken heeft geboden. Nu dat proces reeds is afgerond, kunnen eventuele door de adviseur geconstateerde bevindingen niet meer door de partijen worden hersteld.

De commissie adviseert u voorts een dergelijke inhoudelijke analyse voor de controle van de verantwoordingsstukken 2024, eerder in het reguliere proces van de controle door uw ministerie te betrekken. Tevens dienen relevante bevindingen in de beoordelingsmatrix en/of de toelichting daarop te worden weergegeven,

Datum
27 september 2024

Kenmerk
Ctfpp 2024/02

zodat de commissie deze de volgende keer voor zover nodig wel tijdig in haar beoordeling kan betrekken.

Beoordeelde verantwoordingsstukken

Beoordeling stukken 19 partijen

Uw ministerie stelt dat 19 van de 21 partijen een formeel juiste en volledige verantwoording hebben ingediend. Derhalve zijn daarvan de ingediende stukken door de commissie beoordeeld. Het betreft: 50PLUS, BBB, BVNL, CDA, CU, D66, DENK, FvD, GL, JA21, NSC, OPNL, PvdA, PvdD, PVV, SGP, SP, Volt en VVD. De stukken van BIJ1 en GOUD zijn niet door de commissie beoordeeld, hetgeen de commissie hierna toelicht.

Beoordeelde stukken

De commissie heeft de volgende stukken beoordeeld:

- de financiële verslagen van de politieke partij en haar gesubsidieerde neveninstellingen met daarin opgenomen de ontvangen subsidies, ontvangen bijdragen, overige inkomsten, vermogenspositie en schulden;
- een overzicht van de bijdragen van in totaal € 4.500 of meer die de partij en haar neveninstellingen in 2023 van een donateur hebben ontvangen, met daarbij de naam en het adres van de gever, het bedrag of de waarde van de bijdrage en de datum van de bijdrage;
- een overzicht van de schulden van € 25.000 of meer die de partij en haar neveninstellingen gedurende 2023 zijn aangegaan, met daarbij de naam en het adres van de crediteur onderscheidenlijk geldverstrekker en indien van toepassing, de gegevens van de instelling;
- een schriftelijke verklaring van een accountant waarin de uitslag van diens onderzoek naar de getrouwheid van de financiële verslagen en de overzichten van bijdragen en schulden wordt weergegeven.

Inhoudelijke beoordeling

De commissie constateert dat de 19 beoordeelde politieke partijen op transparante wijze verslag doen van hun activiteiten en van de door hen ontvangen bijdragen en aangegane schulden.

Niet beoordeelde verantwoordingsstukken

Geen beoordeling verantwoordingsstukken om formele redenen

De commissie moet vaststellen of de financiering van alle politieke partijen heeft plaatsgevonden in overeenstemming met de Wfpp. Dit bevordert het vertrouwen van de kiesgerechtigden in het Nederlandse politieke systeem.

Tot en met de beoordeling van de verantwoording over 2021 hanteerde de commissie een consistent beleid dat zij niet de verantwoordingsstukken van een partij beoordeelde indien deze niet aan een of meer volledigheidseisen voldeed. Bij de beoordeling van de verantwoordingsstukken 2022 heeft de commissie echter besloten om alleen de stukken niet te beoordelen die evident niet aan de formele vereisten voldoen en de overige stukken van die partijen die wel aan de

Datum
27 september 2024

Kenmerk
Ctfpp 2024/02

eisen voldoen, wél te beoordelen. Hier houdt de commissie aan vast. De commissie wil daarmee voorkomen dat partijen geheel buiten de beoordeling blijven.

Hieruit vloeit voort dat de commissie de verantwoordingstukken van de volgende partijen niet heeft beoordeeld vanwege de volgende onvolkomenheden:

Naam politieke partij	Bevinding(en)
BIJ1	<ul style="list-style-type: none">- Controleverklaringen neveninstellingen niet in overeenstemming met de modelverklaring;- Financiële verslagen neveninstellingen geven onvoldoende inzicht in de balans;- Verklaring giften en schulden jongerenorganisatie Radicaal ontbreekt;- Neveninstelling voor buitenlandse activiteiten heeft geen activiteitenverslag ingediend.
GOUD	<ul style="list-style-type: none">- Gehele verantwoording ontbreekt.

De commissie stelt vast dat deze formele gebreken makkelijk waren te verhelpen en dat de partijen daartoe voldoende instructies, tijd en gelegenheid hebben gehad. De commissie brengt enkele tekortkomingen inzake BIJ1 later in dit advies nader onder uw aandacht, omdat de commissie van mening is dat deze niet zonder gevolgen kunnen blijven.

Aanvullende onderwerpen

Controleprotocol

U heeft bij de commissie aangegeven dat u het belang van het controleprotocol, zoals de commissie in haar eerdere adviezen ook telkenmale heeft benadrukt, onderschrijft. Echter, het controleprotocol is nog steeds niet definitief geïntroduceerd. Dit komt kennelijk door het blijvende verschil van inzicht met de werkgroep Controleprotocollen (COPRO) van de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en de opdrachtnemer die voor uw ministerie het protocol ontwikkelt.

De commissie betreurt dat in navolging van haar adviezen over voorgaande verantwoordingsjaren, het controleprotocol nog steeds niet definitief beschikbaar is. Het is de commissie niet duidelijk wat het verschil van inzicht is tussen de betrokken partijen en verzoekt u dan ook dit spoedig te verduidelijken.

Daarnaast adviseert de commissie u met urgentie om de impasse te doorbreken opdat de richtlijnen volgend uit het controleprotocol kunnen worden toegepast op de verantwoordingsstukken van het volgende kalenderjaar. Ten slotte adviseert de commissie u om over de randvoorwaarden van deze richtlijnen meer duidelijkheid te bieden, zoals een duidelijkere definitie op welke wijze de partijen

Datum
27 september 2024

Kenmerk
Ctfpp 2024/02

over schulden groter dan € 25.000 moeten rapporteren; een punt waarover de commissie later in dit advies een opmerking maakt.

Substantiële giften

De commissie heeft, mede naar aanleiding van uw schrijven aan partijen d.d. 16 augustus jl., geconstateerd dat er drie partijen zijn die substantiële giften van € 10.000 of meer, niet tijdig bij uw ministerie hebben gemeld. U stelt dat deze verplichting voor het eerst van toepassing was in 2023 en dat u het opleggen van een boete niet proportioneel acht.

Op basis van de aan de commissie verstrekte informatie is het niet mogelijk om die giften bij de betrokken drie partijen te beoordelen, omdat de namen daarvan niet aan de commissie zijn gemeld. De commissie ziet overigens niet in waarom er volgens u een verzachtende omstandigheid zou gelden vanwege het feit dat deze verplichting voor 2023 pas voor het eerst geldt.

De commissie adviseert u om in het kader van dergelijke substantiële giften bij partijen een onderscheid in de administratie te laten maken van giften die door externen zijn verstrekt en giften volgend op uit partijreglementen gedane verplichte afdrachten van bij de partij betrokken personen.

Daarnaast acht de commissie het wenselijk om in wet- en regelgeving een verschil aan te brengen in de wijze waarop de politieke partijen aan de verplichting kunnen voldoen. In de ogen van de commissie kunnen partijen hieraan voldoen door de eerdergenoemde verplichte afdrachten in elk geval te publiceren, ongeacht het moment waarop de drempelwaarde wordt bereikt. Met betrekking tot de verstrekte giften van externen kan aan de meldingsplicht worden voldaan zodra de drempelwaarde wordt bereikt. Met een dergelijke handelwijze wordt het proces versimpeld en ontstaan geen onnodige administratieve lasten.

Advies verbeterpunten wet- en regelgeving ADR

Bij uw schrijven d.d. 16 augustus jl. heeft u het rapport van de Auditdienst Rijk (ADR) met reviews van de accountantswerkzaamheden over het verantwoordingsjaar 2021 met de commissie gedeeld. In dit rapport stelt de ADR meerdere mogelijkheden ter verbetering van de wet- en regelgeving voor die zij tijdens de reviews heeft gesignaleerd. De commissie onderschrijft deze verbeterpunten, namelijk:

- in de Wfpp en Regeling financiering politieke partijen (Rfpp) moet worden opgenomen aan welke eisen het activiteitenverslag moet voldoen;
- de Wfpp en Rfpp vereisen nadere verduidelijking van de definitie van het overzicht van schulden van € 25.000 of meer ten aanzien van het tijdstip van relevantie en welke grenswaarde moet worden gehanteerd;
- op welke wijze de ledenaantallen van de partij en eventueel jongerenorganisaties moet worden bepaald;
- verdere uitwerking van het begrip wilsbeschikking bij het vaststellen van het ledenaantal.

Voorts constateert de commissie dat de ADR ook aangeeft dat het zeer gewenst is dat het controleprotocol er komt.

ADR-reviews subsidiejaar 2021

De commissie verneemt met genoegen dat de ADR reviews ten aanzien van het subsidiejaar 2021 heeft uitgevoerd bij de accountants van JA21, PvdA en Volt en dat zij daarbij geen onvolkomenheden heeft geconstateerd. Daarbij constateert de commissie dat uw ministerie de namen van de betrokken partijen expliciet benoemt, terwijl de ADR deze in haar rapport heeft geanonimiseerd. De commissie ziet geen valide reden voor een dergelijk verschil in handelwijze.

BIJ1

De commissie stelt wederom vast dat BIJ1 niet voldoet aan de juridische eisen ten aanzien van de verantwoordingsstukken. Ook in het advies van de commissie d.d. 10 oktober 2023 over de verantwoordingsstukken 2022 trekt de commissie deze conclusie. In uw brief d.d. 16 augustus jl. stelt u dat u BIJ1 een termijn van drie weken heeft verleend waarbinnen de hierboven genoemde gebreken moeten zijn hersteld. Na afloop van deze termijn heeft de commissie niet van u en/of het ministerie vernomen of de gebreken alsnog zijn hersteld en zij gaat er derhalve vanuit dat herstel nog steeds niet heeft plaatsgevonden.

Aanvullend heeft de commissie vernomen dat de ADR voor de review ten aanzien van het subsidiejaar 2021 ook BIJ1 heeft geselecteerd. Echter, door de administratieve belemmeringen bij de accountant van BIJ1 heeft de ADR besloten om deze review uit te stellen en de partij voor het jaar 2021 mee te nemen in de reviews die betrekking hebben op subsidiejaar 2022. De commissie acht het wenselijk dat deze review bij de accountant van BIJ1 alsnog wordt uitgevoerd, ondanks het feit dat BIJ1 geen onderdeel meer uitmaakt van de Tweede- en Eerste Kamer.

BIJ1 is gewezen op de tekortkomingen en heeft de kans gehad om deze te herstellen, maar heeft daar niet aan voldaan. Dat is niet voor het eerst. Er is sprake van een patroon: vorig jaar heeft u subsidie teruggevorderd vanwege vergelijkbare tekortkomingen. De commissie adviseert u daarom om opnieuw de aan BIJ1 verstrekte subsidie (deels) terug te vorderen. De commissie acht een sanctie op zijn plaats, maar constateert tegelijkertijd dat dat bemoeilijkt wordt omdat de beleidsregel sanctieregime nog niet gereed is.

Beleidsregel sanctieregime

In het advies van de commissie over de verantwoording van politieke partijen over 2022 bent u geadviseerd om een sanctieregime in te stellen zodat voor partijen duidelijk is welke sancties standaard worden opgelegd bij tekortkomingen. In uw reactie op dit advies heeft u gesteld dat u de Kamer reeds eerder heeft toegezegd een sanctieregime uit te werken voor de situatie waarin politieke partijen niet aan de formele vereisten voldoen. U was voornemens het sanctieregime in de eerste helft van 2024 op te stellen en hierover de commissie

Datum
27 september 2024

Kenmerk
Ctfpp 2024/02

om advies te vragen. In uw brief aan de commissie d.d. 16 augustus jl. meldt u hierover dat de concept-beleidsregel in het najaar aan de commissie voor advies wordt gestuurd.

De commissie constateert dat de concept-beleidsregel nog niet gereed is. In aanvulling merkt de commissie op dat in de praktijk, zoals hierboven ten aanzien van BIJ1, partijen soms aanhoudend niet aan de formele vereisten voldoen. Mede daarom acht de commissie het zeer wenselijk dat de beleidsregel sanctieregime door u op korte termijn wordt opgesteld en in werking treedt.

Verduidelijking wet- en regelgeving

Onderstaand heeft de commissie diverse onderwerpen geïdentificeerd waarvan zij het wenselijk acht dat hierover in wet- en regelgeving meer aandacht wordt besteed of duidelijkere definities worden gehanteerd. Een aantal aanbevelingen sluiten daarbij aan bij de verbeterpunten die de ADR in haar rapport heeft benoemd.

Giften boven € 100.000

Een politieke partij, neveninstelling of kandidaten geplaatst op de kandidatenlijst van de partij, mogen niet alleen of gezamenlijk van een gever in een kalenderjaar een geldelijke bijdrage of een bijdrage in natura van in totaal meer dan € 100.000 ontvangen. De commissie acht het denkbaar dat deze grens in de praktijk wordt omzeild door een gift die te herleiden is tot één bron te spreiden over meerdere gevers.

In het advies van de commissie over de Tweede Kamerverkiezingen d.d. 13 november 2023 bent u gewezen op de casus dat er bijdragen aan de VVD zijn verstrekt vanuit meerdere rechtspersonen die op hun beurt telkens verbonden zijn aan eenzelfde rechtspersoon. Hierover is ook een artikel in het NRC gepubliceerd.¹ De commissie vraagt zich af of een dergelijke handelwijze past in de geest van de wet. Derhalve adviseert de commissie u om de vereisten hieromtrent te verduidelijken en waar nodig aan te scherpen.

Giften politieke partijen stichting ondersteunende Kamerfracties

De commissie heeft geconstateerd dat bij een enkele partij giften zijn verstrekt aan de stichting ter ondersteuning van de Tweede Kamerfractie. Ondanks het feit dat een dergelijke constructie naar de mening van de commissie thans niet is verboden en is toegestaan indien een dergelijke stichting als neveninstelling is aangemerkt, wil de commissie wel opmerken dat er gewaakt moet worden dat vermenging van geldstromen ten behoeve van enerzijds de campagne, en anderzijds de ondersteuning van de Kamerfractie plaatsheeft. Hierdoor kan een diffuus beeld ontstaan. Wij vragen u hier aandacht voor te hebben bij de instructies en beoordeling van de verantwoordingsstukken over het kalenderjaar 2024.

¹ Heck, W., Rengers, M., (2023, 11 november). Donatie boven een ton verboden? Bij de VVD kan het nog steeds. *NRC*.

Datum
27 september 2024

Kenmerk
Ctftp 2024/02

Verbod buitenlandse giften

De commissie heeft geconstateerd dat bij enkele partijen giften zijn aangenomen van rechtspersonen. In dit kader geldt een verbod op het ontvangen van giften van een niet-Nederlandse gever. Dit betreft dan een niet voor de verkiezing van de leden van de Tweede Kamer kiesgerechtigde persoon, of een niet in het Handelsregister ingeschreven rechtspersoon of onderneming.

De commissie ziet een potentiële constructie dat een niet-Nederlandse natuurlijke persoon giften via een Nederlandse rechtspersoon doneert, hetgeen thans niet verboden is. De commissie vraagt zich af of dit in lijn is met de bedoeling van de wetgever. Als dat niet zo is, adviseert zij u de wet op dit punt aan te scherpen. De commissie heeft overigens niet kunnen constateren of deze situatie zich ook daadwerkelijk voordoet, omdat de openbaarmakingsverplichting van de uiteindelijk belanghebbende (UBO) nog niet in werking is getreden.

UBO's

De commissie signaleert een verschil van rapportage over de UBO's van stichtingen en bedrijven. Zo hebben partijen de UBO's bij donaties vanuit stichtingen openbaar gemaakt conform de aangepaste wet- en regelgeving, maar is dit voor bijvoorbeeld BV's niet gedaan. In uw reactie op het advies van de commissie over 2022 heeft u opgemerkt dat de registratie van de UBO voor BV's pas vanaf 1 januari 2024 verplicht is.

Uit het oogpunt van transparantie hadden partijen de UBO wel vrijwillig kunnen openbaren, zeker nu dat bij donaties vanuit non-profit organisaties al wel verplicht was. De commissie constateert dat dit niet is gebeurd en dat het daardoor voor de commissie niet mogelijk is te beoordelen wie de werkelijke gever is geweest en of bijvoorbeeld achter donaties van Nederlandse rechtspersonen buitenlandse gevers schuilgaan, of dat sprake is van meerdere donaties van eenzelfde gever gespreid over meerdere rechtspersonen. Vorig jaar hebben wij uw voorganger gesuggereerd de UBO's zelf te achterhalen en te beoordelen of sprake is geweest van situaties die mogelijk strijdig zijn met de bedoeling van de wetgever. Het is de commissie niet bekend of uw ministerie dit jaar een dergelijke beoordeling heeft uitgevoerd.

Onjuiste rapportage tegenpartij

Het is de commissie opgevallen dat GroenLinks giften rapporteert van gemeenten. In de praktijk zijn dit de afdrachten van lokale gemeenteraadsfracties. Dit leidt naar het oordeel van de commissie tot een onjuiste weergave en rapportage van de tegenpartij van dergelijke giften, omdat de gemeenten alleen de overboekingen faciliteren. Dit leidt tot verwarring. De commissie adviseert u de politieke partij hierop in het vervolg te wijzen teneinde dit in de toekomst te voorkomen.

Subsidiebesteding BBB/ReMarkAble

De commissie heeft geconstateerd dat er aandacht is geweest voor de manier waarop BBB subsidie heeft besteed in het kader van verleende diensten door

Datum
27 september 2024

Kenmerk
Ctfpp 2024/02

ReMarkAble Communicatie, dat betrokken was bij de oprichting van de partij. Dit heeft ook tot de nodige publiciteit² geleid.

Ondanks dat er volgens de commissie geen wettelijke beperking bestaat ten aanzien van de mogelijkheid dat het merendeel van een subsidie bij een commerciële onderneming met verbondenheid met de partij wordt besteed, acht de commissie het wenselijk om door uw ministerie bij BBB na te gaan hoe de situatie feitelijk is om te beoordelen of dit in lijn is met de bedoeling van subsidies aan partijen, en door u te laten beoordelen of nader onderzoek wenselijk is en eventueel gepaste actie te ondernemen.

Rapportage schulden > € 25.000

Ondanks het ontbreken van een beoordelingsmatrix, is het de commissie opgevallen dat in de verantwoordingsstukken bij diverse partijen geen melding is gemaakt van schulden boven € 25.000. De commissie acht het onwaarschijnlijk dat mede in het licht van uitgaven ten aanzien van de gehouden Tweede Kamerverkiezing, er bij deze partijen geen crediteur is met een vordering groter dan deze schuldumfang. De commissie verzoekt u om bij de beoordeling van de verantwoordingsstukken van 2024, mede in het licht van de aanbeveling om de definitie van dergelijke schulden te verduidelijken, hier specifiek aandacht voor te hebben.

Giften in natura

De commissie constateert dat partijen vrijwel geen giften in natura in de verantwoordingsstukken hebben opgenomen. U heeft in de instructiebrief aan partijen opgenomen dat partijen en/of neveninstellingen ook giften in natura moeten vermelden of anders expliciet moeten vermelden dat hiervan geen sprake is. Eerder heeft de commissie in haar adviezen d.d. 16 oktober 2023 en d.d. 13 november 2023 opgemerkt dat in de praktijk onduidelijk is wanneer sprake is van giften in natura.

De commissie herhaalt dat de verplichting tot transparantie over giften in natura niet moet zijn beperkt tot de ontvanger (de politieke partij) maar zich ook moet uitstrekken tot de geveer, ten einde omzeilingsmogelijkheden te voorkomen. Het is volgens de commissie denkbaar dat kandidaten ook giften in natura ontvangen om bijvoorbeeld hun persoonlijke voorkeurscampagne uit te kunnen voeren. De commissie adviseert in lijn met haar eerdere adviezen dat duidelijker moet worden gedefinieerd wanneer wel of niet sprake is van giften in natura en te bezien of wet- en regelgeving op dit punt verduidelijking behoeft.

Neveninstellingen en rechtspersonen van politieke partijen

De commissie heeft geconstateerd dat Forum voor Democratie BV als neveninstelling van de vereniging Forum voor Democratie is aangemerkt. Deze partij heeft als enige een BV als neveninstelling aangemerkt. In zijn algemeenheid

² Oprichter BBB declareerde voor tonnen bij eigen partij, BNN-VARA, 10 november 2023, link: <https://www.bnnvara.nl/joop/artikelen/oprichter-bbb-declareerde-voor-tonnen-bij-eigen-partij>

Datum
27 september 2024

Kenmerk
Ctfpp 2024/02

geldt dat een BV als rechtspersoon in het economisch verkeer wordt gebruikt om andere doelen na te streven dan bijvoorbeeld een vereniging of stichting, te denken valt aan het realiseren van winst.

De commissie constateert dat de partij een vordering op de BV rapporteert. Tevens heeft de BV geen inkomsten hoger dan € 10.000,- of schulden hoger dan € 25.000,- gerapporteerd. De commissie dient daarbij uit te gaan van de daarover afgegeven accountantsverklaringen en gaat er derhalve vanuit dat in deze BV geen inkomsten worden gegenereerd die het drempelbedrag van € 10.000,- per debiteur overschrijden en geen uitgaven worden gedaan die het drempelbedrag van € 25.000,- per crediteur te boven gaan.

Het gebruik van een BV als neveninstelling roept bij de commissie vragen op omtrent eigendom, doelstellingen en activiteiten. Ook is hierover publiciteit³ geweest. De commissie heeft noch de taak noch de middelen deze vragen te onderzoeken. De commissie benadrukt het belang van transparantie in deze. Het feit dat sprake is van een schuld van de BV bij de – gesubsidieerde – partij versterkt dat belang. De commissie adviseert u te bezien hoe tot maximale transparantie kan worden gekomen.

Verslaglegging verantwoording subsidie-uitgaven

Ten slotte merkt de commissie op dat de kwaliteit van verslaglegging van de verantwoording tussen de partijen verschillend is. Er zijn partijen die een heel duidelijk verslag hebben opgesteld met daarin de verantwoording over gedane subsidie-uitgaven en de wijze waarop bepaalde uitgaven aan de subsidie kunnen worden toegerekend. Dit is bij andere partijen juist onduidelijk.

De commissie heeft geconstateerd dat bij een enkele partij uit het activiteitenverslag niet eenduidig kan worden opgemaakt welke uitgaven uit de ontvangen subsidie zijn bekostigd en welke uitgaven zijn gedaan vanuit contributies en giften. Hierdoor is het niet duidelijk of uitgaven vallen binnen de doeleinden van de verstrekte subsidie en daarmee kan de rechtmatigheid van de besteding van subsidiegelden niet eenduidig door u worden beoordeeld. Ten aanzien van dit punt zijn dus verbeteringen mogelijk. Dit sluit ook aan bij de gesignaleerde mogelijkheden voor verbetering van wet- en regelgeving door de ADR, specifiek ten aanzien van het ontbreken van eisen in de Wfpp en Rfpp ten aanzien van het activiteitenverslag.

Daarom beveelt de commissie u aan om in het vervolg de partijen op dit onderscheid te wijzen teneinde de kwaliteit van de verslaglegging verder te doen verhogen en daarmee bij te dragen aan een verhoogde transparantie.

In afwachting van uw reactie,

³ Hoe Forum voor Democratie overheidssubsidie doorsluis naar Kamerleden, BNN-VARA, 22 februari 2023, link: <https://www.bnnvara.nl/joop/artikelen/hoe-forum-voor-democratie-overheidssubsidie-doorsluis-naar-kamerleden>

Datum
27 september 2024

Kenmerk
Ctftp 2024/02

hoogachtend,

de voorzitter van de Commissie toezicht financiën politieke partijen, mede
namens het lid, de heer Marcel Pheijffer,

Martijn van Dam